

DE BEKLAGCOMMISSIE UIT DE COMMISSIE VAN TOEZICHT BIJ
HET FORENSISCH PSYCHIATRISCH CENTRUM Dr. S. VAN MESDAG TE GRONINGEN.

Klaagschriftnummer Me 2021-000019

Beslissing van de beklagcommissie uit de Commissie van Toezicht bij de bovenvermelde instelling op het ingekomen klaagschrift van:

(hierna te noemen klager),
verblijvende in het forensisch psychiatrisch centrum Dr. S. van Mesdag te Groningen.
Raadsvrouw in de beklagzaak mr. J. A. M. Kwakman

PROCESGANG

Op 12 januari 2021 is het klaagschrift bij het secretariaat van de Commissie van Toezicht binnengekomen.

Op 30 maart 2021 is de schriftelijke reactie van de instelling (met bijlagen) op het klaagschrift binnengekomen.

De mondelinge behandeling van het klaagschrift heeft, met gebruikmaking van een Skype verbinding, plaatsgevonden op 6 april 2021. Klager is gehoord. Namens de instelling is de heer Stafmedewerker Juridische Zaken, gehoord.

FEITEN EN OVERWEGINGEN

De klacht Me 2021-000019 richt zich tegen de beslissing de dato 6 januari 2021, genomen door het hoofd van de inrichting, om klager vanaf 7 januari 2021 tot en met (tenminste) 10 januari 2021 niet te laten luchten. Deze klacht heeft zowel betrekking op de beslissing zelf als op de duur ervan.

Klager stelt dat hem op 6 januari 2021 is medegedeeld dat hij in quarantaine moet omdat een medewerker van de instelling, die ook op de afdeling van klager zou hebben gewerkt, besmet zou zijn met Covid-19. Besloten is dat klager 24 uur per dag op zijn kamer moet verblijven en vanaf 7 januari 2021 (op 6 januari had hij al gelucht) geen gebruik meer mag maken van de mogelijkheid om te luchten. Die maatregel geldt in ieder geval tot en met 10 januari 2021.

Klager stelt voorop dat hij begrijpt dat quarantaine nodig is om verspreiding van het coronavirus binnen de instelling te beperken en dat die maatregelen ook gelden voor zijn eigen veiligheid en die van anderen. Klager maakt daarom geen bezwaar tegen de quarantaine aan sich (wat op zich beschouwd kan worden als een afzonderingsmaatregel). Maar nu alle activiteiten hierdoor zijn komen te vervallen en hij de hele dag in een zeer kleine ruimte, zonder veel afleiding, moet verblijven, is het voor hem extra belangrijk dat hij tenminste één uur per dag in de buitenlucht kan doorbrengen, met enige lichaamsbeweging.

Klager benoemt dat in de rechtspraak is bepaald dat het recht op verblijf in de buitenlucht gedurende tenminste een uur per dag (artikel 43 lid 3 Bvt) een zeer sterk recht is (een onvervreemdbaar fundamenteel recht). Zelfs bij separatie behoudt de verpleegde het recht op luchten. Een algemene regel (bijvoorbeeld in een huisregel) dat hiervan in geval van uitzonderlijke gevaarzettende omstandigheden afgeweken kan worden, is niet toegestaan. Ook bij zeer ernstige calamiteiten moet de kliniek extra inspanningen verrichten om een passende compensatie te kunnen bieden. Die extra inspanningen kunnen bestaan uit extra personeelsinzet, beveiliging of mechanische hulpmiddelen. Slechts indien luchten feitelijk onmogelijk is in een concrete noodsituatie, zou afgezien kunnen worden van luchten.

Klager meent dat van een concrete noodsituatie geen sprake is. Het gedrag van klager zelf is in ieder geval geen aanleiding geweest om hem het luchten te ontzeggen. De bestrijding van de verspreiding van het coronavirus is uiteraard belangrijk en raakt de veiligheid van patiënten. Maar het is niet een dusdanige concrete (en onvoorziene) noodsituatie, dat van het recht op luchten afgezien mag worden. Het is immers niet volstrekt onmogelijk om klager te laten luchten. Wel erkent klager dat het logistiek lastig is en het een zekere personele bezetting vergt om patiënten individueel te laten luchten, maar dat is niet een dusdanige

noodsituatie dat het recht op luchten daarmee komt te vervallen. Zeker niet nu het coronavirus al sinds maart 2020 rondwaart en de kliniek op de situatie van een besmetting van personeel en als gevolg daarvan quarantaine van patiënten voorbereid kon (en had moeten) zijn. Klager meent daarom dat hem ten onrechte het luchten ontnomen is.

Klager stelt dat deze klacht tevens betreft het ontzeggen van het luchten op de twee dagen na het indienen van dit klaagschrift, maar omdat die ontzegging hem al op 6 januari 2021 is aangezegd, meent klager dat dit beklag ook op die dagen betrekking kan hebben.

Klager verzoekt de klacht gegrond te verklaren en een passende schadevergoeding toe te kennen. Klager stelt dat de gebruikelijke schadevergoeding voor een dag niet luchten € 10,00 bedraagt. Klager is van mening dat hij voor de uitzonderlijke omstandigheid dat het niet mogen luchten extra bezwaarlijk en belastend voor hem is omdat hij afgezonderd is wegens quarantaine en daardoor ook niet op andere momenten uit zijn kamer wordt gelaten, en verzoekt een schadevergoeding van € 20,00 per dag toe te kennen.

De instelling heeft in de schriftelijke reactie aangegeven dat de klacht betreffende de vermeende schending van het recht op luchten ontvankelijk is, nu deze beklagwaardig is en tijdig is ingediend.

In de toelichting heeft de instelling naar voren gebracht dat op 6 januari bekend werd dat bij een sociotherapeut werkzaam op de unit Marne 1, alwaar klager verblijft, corona was geconstateerd. Hierop zijn alle patiënten die verblijven op Marne 1 in quarantaine geplaatst. Dit houdt in dat zij in afwachting van een (negatieve) uitslag van een op de vijfde dag afgenomen test in kamerverpleging zijn geplaatst. Onderdeel hiervan is dat gelet op de gezondheidsrisico's en gevaar voor mogelijk verdere besmettingen er gedurende die periode niet door of met de betreffende patiënten wordt gewandeld of gelucht. Tot dat de uitslag van de op de vijfde dag afgenomen test bekend is, kan namelijk niet worden uitgesloten of iemand besmet is met corona. Vandaar dat gedurende deze periode, ook vanuit preventie, het contact met anderen tot het absolute minimum wordt beperkt. Naast voorkoming van verdere besmettingen zorgt dit er ook voor dat voor negatief geteste patiënten niet onverhoopt de quarantaine uitgebreid moet worden wanneer mocht blijken dat er bij een medepatiënt op de unit wel corona is vastgesteld. Ofwel wordt met dit beleid gewaarborgd dat de quarantaine in principe maximaal vijf dagen duurt voor een patiënt, wanneer hij zelf negatief is getest.

De instelling geeft aan dat beseft wordt dat het niet kunnen wandelen of luchten een zware inbreuk is voor patiënten. Bij het gehanteerde interne quarantainebeleid heeft de kliniek in samenspraak met de huisarts echter zoveel als mogelijk aansluiting gezocht bij de RIVM-maatregelen, zoals die landelijk ook gelden buiten de kliniek.

In deze bijzondere tijden is het planmatig, met inachtneming van de bescherming van de maatschappelijke gezondheid, ook niet praktisch verantwoord te organiseren om patiënten bij een besmetting op de unit gedurende de quarantaineperiode (gezamenlijk dan wel individueel) een luchtmoment aan te bieden.

Klager is, nadat hij dit in eerste instantie weigerde, op 11 januari 2021 getest en na het ontvangen van een negatieve uitslag - net als zijn medepatiënten op de unit - op 12 januari 2021 uit quarantaine gehaald. Gedurende de quarantaine is door de sociotherapie via de klep meerdere keren per dag contact gezocht met klager. Tevens is getracht om de temperatuur van klager te meten. Van 7 januari tot en met 10 januari is dit echter niet gelukt omdat betrokkene uit contact was dan wel dit weigerde.

Ter gelegenheid van de mondelinge behandeling is door klager en zijn raadvrouw benadrukt dat klager begrijpt dat quarantaine nodig is om verspreiding van het coronavirus te beperken, maar laat daarbij tevens weten dat dit geen reden is om het recht op één uur luchten per dag te belemmeren.

Iemand die besmet is met het virus en thuis in quarantaine dient te gaan, dient uiteraard zoveel mogelijk contact met anderen te voorkomen, maar kan wel in eigen tuin/balkon even een frisse neus halen. Deze optie is klager ontnomen, omdat hij uitsluitend in zijn eigen kamer dient te verblijven.

Klager stelt dat het in quarantaine gaan op eigen kamer geen groot probleem zou zijn als de situatie omtrent het virus nieuw is. Echter, dit is niet geval. Het virus is er al ruim een jaar. Andere oplossingen dan enkel quarantaine op de eigen kamer zonder mogelijkheid tot luchten, hadden allang gevonden kunnen worden. Klager en zijn raadvrouw stellen dat er meerdere oplossingen of alternatieve gevonden zouden kunnen worden om het luchten mogelijk te maken, dan wel te compenseren.

Namens de instelling is verwezen naar het ingediende verweerschrift en wordt nogmaals benadrukt dat het gehanteerde interne quarantainebeleid tot stand is gekomen in samenspraak met de huisarts en dat er zoveel mogelijk aansluiting is gezocht bij de RIVM-maatregelen, zoals die landelijk ook gelden buiten de kliniek.

Beoordeling:

Alle patiënten van de Marne 1, waaronder klager, zijn vanaf 6 januari 2021 in quarantaine geplaatst, nadat een corona-besmetting was vastgesteld bij een sociotherapeut. Dit houdt in dat de patiënten in afwachting van een negatieve uitslag van een op de vijfde dag afgenomen test in kamerverpleging zijn geplaatst. Gedurende de kamerverpleging wordt geen ruimte geboden aan patiënten om te luchten.

Op grond van artikel 43, derde lid, Bvt heeft de verpleegde recht op verblijf in de buitenlucht gedurende ten minste een uur per dag. Volgens vaste jurisprudentie van de RSJ is het recht op luchten zo fundamenteel dat het in beginsel als een onvervreemdbaar recht wordt aangemerkt. De inrichting dient extra inspanningen te verrichten om patiënten niet te beperken in dit recht.

Slechts in zeer uitzonderlijke gevallen mag het voorkomen dat een patiënt niet in de gelegenheid kan worden gesteld om te luchten. Ook bij zeer ernstige calamiteiten dient de inrichting in beginsel extra inspanningen te verrichten om een passende compensatie te kunnen bieden.

De beklagcommissie begrijpt dat het voor de kliniek organisatorisch moeilijk en belastend is om alle patiënten die vanwege een corona-besmetting in quarantaine zijn geplaatst met inachtneming van de bescherming van de maatschappelijke gezondheid een dagelijks luchtmoment te bieden. Naar het oordeel van de beklagcommissie is uit de schriftelijke inlichtingen en de mondelinge toelichting echter onvoldoende gebleken dat dit geheel onmogelijk zou zijn.

De beklagcommissie betreft bij haar oordeel dat de quarantainemaatregel zich beperkte tot patiënten van de Marne 1 en niet over (een groot deel) van de rest van de kliniek. Ook betreft zij bij haar oordeel dat de kliniek had kunnen voorzien dat er op enig moment corona-besmettingen in de kliniek zouden kunnen voorkomen en had daarom voldoende gelegenheid daarop de anticiperen.

Naar het oordeel van beklagcommissie is voorts niet gebleken dat voldoende extra inspanningen zijn verricht om klager een passende compensatie te bieden.

De beklagcommissie is, gelet op voorstaande overweging, van oordeel dat klagers klacht gegrond is. De beklagcommissie zal de compensatie naar redelijkheid en billijkheid, gelet op de standaardbedragen tegemoetkomingen van de Raad voor de Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming, vaststellen op € 10,00 (tien euro) per dag dat het luchten niet heeft plaatsgevonden, derhalve in totaal € 50,00 (vijftig euro).

BESLISSING

De beklagcommissie:

- verklaart de klacht Me 2021-000019 (niet kunnen luchten) gegrond;
- verstaat dat klager een compensatie toekomt;
- bepaalt dat het hoofd van de instelling aan klager een bedrag van € 50,00 (vijftig euro) dient over te maken.

Deze beslissing is gegeven door mr. O.J. Bosker, voorzitter, M.Z. Bruining en A.J. Tholen, leden, in tegenwoordigheid van P. Janzen, secretaris, op **20 MEI 2021**

Van deze beslissing kunnen klager en het hoofd van de instelling binnen 7 dagen na ontvangst van het afschrift daarvan beroep in stellen door indiening van een beroepschrift bij de secretaris van de sectie terbeschikkingstelling van de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming, Postbus 30137, 2500 GC Den Haag.